

פעולה 3
מה
הסיפור
של
ישראל?

- 31 -

המשמעות של מדינת ישראל
כמדינה יהודית וציונית

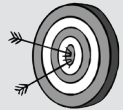
נושא:

רציונל:

מדינת ישראל מיוחדת בזהותה היהודית ומשקפת בפעולותיה ובמוסדותיה ערכים יהודיים רבים. בפעולה זו ניפגש עם המושג זהות יהודית, נבין כיצד הוא בא לידי ביטוי במדינה ונבחן מה מייחד את מדינת ישראל משאר המדינות.

מטרות:

3

החניכים יעצבו דגם פיזי שמייצג את מדינת ישראל לאור הערכים המייחדים אותה.

2

החניכים יעסקו בשאלה מה המשמעות של מדינה יהודית.

1

החניכים ייפגשו עם המושג זהות יהודית.

גוף הפעולה:

פתיחה

סבב: העמידו את החניכים במעגל. זרקו את הכדור לאחד מהחניכים. החניך שקיבל את הכדור צריך לענות במשפט מהי מדינת ישראל? ולמסור את הכדור לחניך אחד מהמעגל וכן הלאה.

שלב א' | עברי אנוכי

משהו יהודי בחיים שלו, ועל שאר החניכים לנחש מה הם מציגים.

פנטומימה

כל חניך יציג בתורו בפנטומימה

- 32 -

למדריכים: כדאי לתת לחניכים כמה דקות לחשוב לפני תחילת המשחק. כדי לכוון את החניכים חשבו מראש על דברים יהודיים בחיים שלכם והציגו אותם בפנטומימה. נסו לחשוב על דברים שיכולים להתחבר גם לעולם של החניכים: חגים, שבתות, מקצועות שלומדים בבית הספר.

היהדות, שיונקת את כולה מתורת ישראל, היא המבטאת את המהות הא-לוהית, מתווה את דרכנו הפרטית של כל אחד. אבל התורה אינה רק תורה של יחידים, אלא יש בה מצוות והדרכות שונות המכוונות אל הכלל, אל החיים הלאומיים. למשל: התורה מדריכה אותנו בתחום המשפט, בתחום הביטחוני, יש מצוות למלך ומצוות שקשורות לכל עם ישראל יחד. הרב נריה ז"ל אמר שחלק מהמצוות של האדם היחידי נועדו לרומם אותו ולשלב אותו בתוך הכלל.

סיכום
ביניים

שלב ב' | משמעותה של המדינה היהודית

משחק הזיכרון

על הרצפה נפזר כרטיסיות
(נספח 1) שיש בהן רכיב מדיני
ורכיב מדיני יהודי. כל חניך

בתורו ירים שני קלפים. אם הם
מתאימים, הוא ייקח אותם.
החניך שיהיו לו בסוף המשחק
מספר הזוגות הגדול ביותר ינצח.

- 33 -

למדריכים: כדאי להסביר בהקדמה למשחק: מדינה מורכבת מהמון
רכיבים ומאפיינים - ממשלה, צבא, מערכת משפט, סמלים, שפה, תרבות,
חינוך. המדינה שלנו היא לא סתם מדינה, היא מדינה יהודית, ולכן חלק
מהרכיבים שלה ומהמאפיינים שלה מייצגים ערכים ומאפיינים יהודיים

מקור

הקריאו לחניכים חלק מהקטע
של הרב יעקב אריאל על הציונות
הדתית (נספח 2)

שאלו את החניכים

למה חשוב שמדינת ישראל
תהיה בעלת צביון יהודי?

לאחר שראינו שהיהדות היא חלק מהזהות שלנו
כפרטים, אנו מאמינים כי החוט השוזר את עם
ישראל, ארץ ישראל ותורת ישראל הוא חוט אחד.
היהדות היא הנשמה של המדינה שלנו. היא מגדירה
את זהותה, היא מעצבת את הצביון שבה ואת צורת
החיים בה. נכון שלא כל העם שומר תורה ומצוות
אבל עדיין המדינה שלנו מוגדרת כמדינה יהודית וזה
לא סתם. בשעה שהכריזו על עצמאותה של המדינה,
מנהיגי המדינה ראו ביהדות ערך עליון הקשור לכל
תקומתנו כאן והיא סיבת הסיבות.

שלב ג' | בניית המדינה לאור ביטויים של מאפיינים יהודים המרכיבים אותה

יצירה

המדינה (נספח 3).

בקשו מהחניכים להציב את המאפיינים במקומות המתאימים על הדגל (אפשר לשדרג ולהדביק את המאפיינים השונים על קוביות, ומהן להרכיב דגם תלת-ממדי).

השתמשו בדגל כבסיס למדינה (פס כחול אחד הוא הים התיכון, ופס כחול שני הוא ים המלח ונהר הירדן). וחלקו לחניכים דוגמאות לביטויים של המאפיינים היהודיים של

- 34 -

בפעולה נפגשנו עם המושג זהות יהודית ולמדנו על המשמעות של המדינה שלנו כמדינה יהודית ועל כל המאפיינים שהופכים אותה לבעלת אופי יהודי.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

משחק הזיכרון: מאפייני המדינה

עברית

שפה

שבת

יום מנוחה

דגל ישראל
(מגן דוד, טלית)

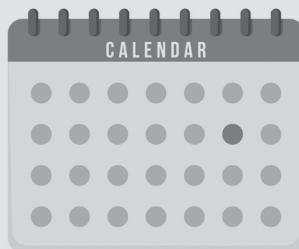
דגל

חופשות לפי חגי ישראל

לוח חופשות

הכנסת

(120 חברי כנסת, כמספר
החברים בסנהדרין)

בית נבחרים

צבא ההגנה לישראל

צילום: רויטרס

צבא

ירושלים

עיר בירה

והחוט המשולש לא במהרה ינתק

הניסוח המורכב 'ציונות דתית' עלול להטעות טעות משולשת:

- א. כאילו מדובר בשני מישורים נפרדים, תורה לחוד וציון לחוד.
- ב. כאילו הציונות הדתית היא שיטה פשרנית במהותה בין נאמנות לתורה לבין השתלבות בציונות החילונית.
- ג. כאילו הציונות קודמת לתורה

ולא היא!

רק בגלל קוצר הלשון אנו משתמשים בצמד מילים. בעצם זהו מושג אחד. ארץ ישראל ותורה חד הם. ארץ ישראל בלי תורה היא כגוף ללא נשמה. תורה ללא ארץ ישראל אינה תורה תמימה. לא רק כי מבחינה כמותית רוב מצוות התורה תלויות בארץ ישראל, אלא בעיקר כיוון שאין אפשרות לקיים את המצוות הציבוריות-הלאומיות בחוץ לארץ. מצוות אלו תלויות במלכות, בסנהדרין במקדש ובנבואה. אין לאומיות ישראלית בפועל אלא בארץ ישראל. "מלכה ושריה בגויים אין תורה". תפיסת הלאום כערך דתי היא המאפיינת את הציונות הדתית. מכאן המשולש הידוע: תורת ישראל, עם ישראל, ארץ ישראל. כל צלע במשולש תלוי בחברו, אין לו קיום מלא משלו. והחוט המשולש לא במהרה יינתק:

ארץ ישראל לעם ישראל על פי תורת ישראל!

מרכזיותה של ארץ ישראל, לא כערך מופשט אלא כמחויבות מעשית, אינה תפיסה מגזרית, היא נחלת העם כולו. מקורה בתורה שבכתב ובתורה שבעל

פה, במסורת הפסיקה ההלכתית המקובלת מדור לדור ובמחשבת היהדות. בעת המודרנית ביטאו רעיונות אלו תלמידי חכמים גדולים, הרב יהודה אלקלעי, הרב צבי הירש קלישר הרב אליהו גוטמאכר ורבים אחרים, אולם שורשי הרעיון נעוצים עוד הרבה לפני כן, בתנ"ך, בתלמוד ובפוסקים לדורותיהם.

נספח 3

דוגמאות לביטוי המאפיינים היהודיים של מדינת ישראל

<p>צה"ל</p> <p>צילום: רויטרס</p>	<p>הרבנות הראשית</p>
<p>סמל המדינה</p> 	<p>הכנסת</p>
<p>האקדמיה ללשון העברית</p> 	<p>ירושלים</p>
	<p>מגילת העצמאות</p>